

تصویر خانواده در سریال «سوران»

در ستایش تصویر خانواده!

پیش از به دنیا آمدن فرزندش به دست کومله به شهادت می رسد و دیگری که پیش از این در مبارزات انقلابی و سرنگون کردن رژیم پهلوی نقش داشته را قاطع و راسخ، در مبارزه با کومله می بینیم.

سوران شخصیت اصلی این سریال است. مردی جوان که تازه ازدواج کرده و در حال مبارزه با گروه های جدایی طلب کردستان است. آرام، خونسرد، صادق، محترم، مؤدب، مؤمن، پرتلاش، حق طلب و ظلم ستیز است و در قصه های قسمت های هر سریال می بینیم که چطور هر کدام از این ویژگی های شخصیتی او باعث می شود دست به انتخاب و انجام یک رفتار بزند. سریال شخصیت سوران، یک جوان مستقل، صادق، قانع، مؤدب، پرتلاش و هدفمند را به تصویر می کشد. اگرچه احترام و ادب را در مقابل والدین دارد، اما زیر بار رسم و رسوم اشتباه نمی رود و بر مبنای آگاهی، شناخت و تجربه اش از محیط، انتخاب خودش از مسائل مختلف را دارد و این تصویری است که جوان امروزی در بحران ها و مسائل مختلف زندگی الانش در ابعاد مختلف اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی به آن نیاز دارد؛ قهرمانی که یک شخصیت معمولی با ویژگی های مثبت و منفی است، اما در مجموع یک کلیت مطلوب و اثرگذار از یک جوان ایرانی را نشان می دهد.

شیلان نقش مکمل سوران و دختری جوان است که با محوریت عشق و محبت وارد زندگی سوران می شود. دختر جوان مضمی که مشخصاً می داند از زندگی چه می خواهد و پای آن می ایستد. همچنین حواشی در زندگی او جا ندارد. نسبت و روابطش با آدم های مختلف روشن، مؤدبانه، ساده و بدون پیچیدگی است. او هم تسلیم رسم و رسوم نمی شود و قاطعانه تصمیم می گیرد. انتخاب می کند و پیش می رود. مادر سوران زنی میانسال است که حالا مادر شهید است و نگران فرزندان و عروس هایش است و مدیریت خانه و خانواده به عهده اوست. راهبری، محبت، صمیمیت، شادمانی، غم و زندگی خانواده ابرچه نامحسوس اما با مرکزیت او شکل می گیرد.

پدر سوران مردی سالخورده و زحمتکش است که او هم حالا پدر یک شهید است و بار اقتصادی خانواده را به دوش می کشد. او تزریق کننده حرمت و ادب به رگ های خانواده اش است و همراه و هم نظر با همسرش در خانواده نقش اش را ایفا می کند. پدر ستون اصلی نامرئی خانواده است که نامحسوس بر همه چیز مؤثر است، اما دیکتاتورگونه و مردسالارانه نیست.

«مرتضی» برادر کوچکتر سوران نوجوانی با روحیه طنزانی است که خوشرو، مؤدب، تابع و حامی خانواده در ابعاد مختلف است. سرکشی ها و وطنی های دوران نوجوانی در او اغلب با همان روحیه طنزانی اش ترکیب شده و تصویری مطلوب از یک نوجوان ایرانی را به مخاطب نشان می دهد.

یک تصویر واقعی و مطلوب از خانواده ایرانی

نسبت و روابط، گفت و گوها، نگاه ها، انتخاب ها و تصمیم های هر کدام از این نقش ها در نسبت با دیگری، تصویری مطلوب از یک خانواده ایرانی ساخته که فارغ از شرایط و اقتضای زمانی قابل توجه است.

اینها و دیگر شخصیت ها و قصه ها در سریال، فارغ از موضوع اصلی، تصویری از یک خانواده و جامعه ایرانی را به مخاطب می دهند که بر مبنای انتخاب حق طلبی، ادب، محبت، تواضع، قاطعیت، صداقت، استقلال و دیگر فضایل اخلاقی خیمه خانواده را در بحران های مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی محکم و پابرجا نگه داشته و «آرامش» که عامل اصلی انتخاب ها و تصمیم های درست در زندگی است، تصویر مطلق زمین و فضای این خانواده است.

می شود، اگرچه داستان اصلی آن با اقتباس از کتاب «عصرهای کربسکان» و درباره مبارزه انقلابیون با گروه های جدایی طلب در کردستان است، اما در حاشیه و فضاسازی آن ما را با یک خانواده ایرانی آشنا می کند؛ خانواده ای که در زمینه تاریخی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی نشان داده می شود. یک خانواده واقعی ایرانی است که در رسانه ها و فیلم ها و مجموعه های تلویزیونی نمایش خانگی کمتر به آن پرداخته شده است. شاید این مطلب من انتقاداتی را به دنبال داشته باشد که آن تصویر از خانواده ایرانی، مربوط به یک قومیت خاص، یک برهه تاریخی و براساس شرایط اجتماعی و فرهنگی مربوط به آن زمان است و نمی توان نسخه آن را برای عصر جدید پیچید؛ اما در ادامه با نوشتن از جزئیات تصویر رفتار خانواده ایرانی در سوران، می گویم تصاویری که این سریال از خانواده ایرانی خلق کرد، فارغ از شرایط و زمینه اجتماعی و فرهنگی و تاریخی، برای ما یادآور یک سری انتخاب ها، رفتارها و ویژگی های شخصیتی در هر کدام مان بود که به دلایل مختلف در عصر جدید و زندگی روزمره کنونی آن را به فراموشی سپردیم.

افراد در اقبال، جنسیت و سنین مختلف در یک سریال تلویزیونی نمایش داده می شود. یکی از ابعاد سبک زندگی که سریال های تلویزیونی به ما نشان می دهند، «خانواده» است که به عنوان اصلی ترین و کوچکترین نهاد یک جامعه، در دل خود تمام ابعاد دیگر سبک زندگی را دارد. ما در تصویر یک خانواده، پدر، مادر، خواهر، برادر، والدین، فرزندان، اقوام، ازدواج، طلاق، فرزندآوری، صلح رحم، مسائل عاطفی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، زن، مرد، زوجین و غیره را می بینیم. تلویزیون به واسطه تصویری که از خانواده به مخاطب نشان می دهد، چند ادعا را القا می کند، اینکه خانواده در تلویزیون همان چیزی است که در جامعه وجود دارد، اینکه خانواده در تلویزیون چیزی است که باید باشد و اینکه خانواده در تلویزیون ترکیبی از دو نوع اول است؛ به این معنا که بخشی از آن خانواده در جامعه را به تصویر می کشد و بخشی دیگر بر اساس سیاست ها و مأموریت ها و اهدافی که هر رسانه ای در جهان مختص به خود و جامعه خود دارد، آن را خلق می کند و تصویری جدید از یک مسأله به مخاطب می دهد.

در ستایش خانواده «سوران»

از آنجایی که مجال نوشتن درباره تمام ابعاد سبک زندگی و خانواده در این مطلب نیست، می خواهیم در اینجا به طور مجزا درباره نقش هایی که در یک خانواده وجود دارد و سریال سوران آن را به تصویر کشیده، بنویسیم تا بهتر بتوانیم حرفم را منتقل کنیم. مادر سریال سوران با زنان، مردان، جوانان، سالخوردگان، میانسالان، خوراک، پوشاک، رفتارها، نگرش ها، تصمیم ها، صلح رحم، مراسم و مناسک، مصرف و غیره مواجهیم. دو برادر جوان را می بینیم که یکی از آنها

افراد در اقبال، جنسیت و سنین مختلف در یک سریال تلویزیونی نمایش داده می شود.

یکی از ابعاد سبک زندگی که سریال های تلویزیونی به ما نشان می دهند، «خانواده» است که به عنوان اصلی ترین و کوچکترین نهاد یک جامعه، در دل خود تمام ابعاد دیگر سبک زندگی را دارد. ما در تصویر یک خانواده، پدر، مادر، خواهر، برادر، والدین، فرزندان، اقوام، ازدواج، طلاق، فرزندآوری، صلح رحم، مسائل عاطفی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، زن، مرد، زوجین و غیره را می بینیم. تلویزیون به واسطه تصویری که از خانواده به مخاطب نشان می دهد، چند ادعا را القا می کند، اینکه خانواده در تلویزیون همان چیزی است که در جامعه وجود دارد، اینکه خانواده در تلویزیون چیزی است که باید باشد و اینکه خانواده در تلویزیون ترکیبی از دو نوع اول است؛ به این معنا که بخشی از آن خانواده در جامعه را به تصویر می کشد و بخشی دیگر بر اساس سیاست ها و مأموریت ها و اهدافی که هر رسانه ای در جهان مختص به خود و جامعه خود دارد، آن را خلق می کند و تصویری جدید از یک مسأله به مخاطب می دهد.

خانواده در قالب تصویر

تصویر خانواده در سریال «سوران»

تصویر خانواده در حاشیه، اما برجسته و مهم

اگرچه انتقاد به تلویزیون و رسانه های دیگر درباره نمایش منفی خانواده همیشه وجود داشته و دارد اما یکی از سریال هایی که اخیراً از تلویزیون در حال پخش است، در فضاسازی و داستان خود، تصویری از یک خانواده ایرانی را برای مخاطب به نمایش گذاشته که یک تصویر مطلوب و واقعی، الگوساز و اثرگذار است. سریال «سوران» که چهارشنبه ها و پنجشنبه ها از شبکه یک سیما پخش

سارا مؤمنی
دانشجوی دکتری مدیریت رسانه

از همان زمان کودکی که حرف زدن را یاد می گیریم، خودمان و محیط بیرون را با انتخاب هایمان، می شناسیم. این انتخاب ها رفتار و هویت ما را در طول زمان شکل می دهند، تکمیل می کنند و حتی تغییر می دهند. این رفتارها قابل مشاهده و الگوپذیر هستند. یعنی آدم های دیگر در اجتماع ممکن است انتخاب و رفتاری از ما را ببینند و آن را تأیید کنند و خودشان هم همان انتخاب را داشته باشند. مثلاً این اتفاق در بُعد نوع پوشاک که یکی از ابعاد سبک زندگی است، با عنوان «مد» شناخته شده است. پس رفتارهایی از ما که تصویر دارند و دیگران آن را می بینند، در حوزه سبک زندگی قرار می گیرد. وقتی از تصویر حرف می زنیم، مشخصاً رسانه به ذهن می آید. در واقع رسانه و سبک زندگی در بعد تصویر با هم شباهت دارند و یکی از ابزارهایی که می تواند سبک زندگی را به خوبی نشان بدهد، رسانه است.

تصاویری که «سوران» از خانواده ایرانی خلق کرد، فارغ از شرایط و زمینه اجتماعی و فرهنگی و تاریخی، برای ما یادآور یک سری انتخاب ها، رفتارها و ویژگی های شخصیتی در هر کدام مان بود که به دلایل مختلف در عصر جدید و زندگی روزمره کنونی آن را به فراموشی سپردیم

می دهند. رسانه ها در واقع در دو وجه مثبت و منفی به مخاطبان نشان می دهند که چه چیزی را انتخاب کرده، آن را چطور انتخاب و مصرف کنند و چرا آن را انتخاب کنند.

انتخاب چی، چطور و چرا با من!

همه رسانه های جمعی قدیمی و جدید مانند تلویزیون، رادیو، سینما، شبکه های اجتماعی و رسانه های اجتماعی به نوعی سبک زندگی را به ما نشان می دهند. مجری رادیو که از یک روز بارانی و ترافیک و آلودگی حرف می زند و حمل و نقل عمومی را برای رسیدن به محل کارش انتخاب کرده، دارد یک تصویر از یک رفتار شهروندی به مخاطبانش القا می کند. شخصیت زنی که در یک فیلم سینمایی برای هدف علمی اش تلاش می کند، در اصل دارد یک تصویر از موقعیت اجتماعی یک زن به مخاطبانش می دهد. طراحی و چیدمان خانه ای در تبلیغات بازرگانی یک محصول در تلویزیون، یک تصویر از مصرف و انتخاب ها در حوزه های مختلف رنگ و طراحی و وسایل منزل به مخاطب دارد ارائه می دهد. بلاگرهای مختلفی که در حوزه مد، غذا و مشخصاً سبک زندگی در فضای مجازی هستند، دارند تصویری از انتخاب هایشان در ابعاد مختلف سبک زندگی را به مخاطب نشان

سریال های تلویزیونی، پرچمدار نمایش زندگی

در میان تمام وسایل ارتباط جمعی، تلویزیون به واسطه اعتبار قدمت، گستره پخش و قدرت همچنین تکرار پخش برای توده مردم، قدرت زیادی در تصویرسازی سبک زندگی دارد. سریال های تلویزیونی به واسطه تداوم پخش در بازه زمانی طولانی، این کار را به خوبی انجام می دهند. مواجهه مخاطب به صورت روزانه یا هفتگی با شخصیت ها، روابط شان با هم و قصه های زندگی آنها، تصویری را که از سبک زندگی و انتخاب های آنها ارائه می شود، برایشان درونی می کند. خواب، خوراک، پوشاک، مسکن، موقعیت اجتماعی، وضع بهداشت و سلامت، مصرف، هویت، خانواده و بسیاری از ابعاد دیگر سبک زندگی